

ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА КОМПЛЕКСНИМ ІНТЕГРАЛЬНИМ ПОКАЗНИКОМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ DETERMINATION AS OF THE FINANCIAL STATE OF ENTERPRISE ON COMPLEX INTEGRAL INDEX OF FINANCIAL REPORTING

У статті обґрунтовано необхідність аналізу фінансової звітності підприємства для визначення типу його фінансового стану з метою подальшого розвитку, надано характеристику різних методологічних підходів до оцінки фінансового стану підприємства. Досліджено теоретичні засади розрахунку інтегрального показника фінансової звітності, на основі цього розрахунку визначено тип фінансового стану ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза».

Ключові слова: аналіз, фінансова звітність, підприємство, фінансовий стан, коефіцієнти вагомості, метод сум, інтегральний показник, ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза».

В статті обґрунтовано необхідність аналізу фінансової звітності підприємства для визначення типу його фінансового стану з метою подальшого розвитку, надано характеристику різних методологічних підходів до оцінки фінансового стану підприємства. Досліджено теоретичні засади розрахунку інтегрального показника фінансової звітності, на основі цього розрахунку визначено тип фінансового стану ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза».

вой отчетности, на основе этого расчета определен тип финансового состояния ПрАО «Хмельницкая маслосырбаза».

Ключевые слова: анализ, финансовая отчетность, предприятие, финансовое состояние, коэффициенты весомости, метод сумм, интегральный показатель, ПрАО «Хмельницкая маслосырбаза».

In the article the necessity of analysis of the financial reporting of enterprises is reasonable for determination as him the financial state with the aim of further development, given description to different methodological approaches of estimation of the financial state of enterprise. Theoretical principles of calculation of integral index of the financial reporting are investigational and to basis of this calculation certain type of the financial state Private joint-stock company "Khmelnitsky of butter is cheese base".

Key words: analysis, financial reporting, enterprise, financial state, coefficients of ponderability, method of sums, integral index, Private joint-stock company "Khmelnitsky of butter is cheese base".

УДК 658.012.32

Дубинська О.С.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту
Донбаська державна
машинобудівна академія

Постановка проблеми. Обґрунтованість та дієвість управлінських рішень за умов ринкової економіки значною мірою залежать від результатів оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання. Якісна та своєчасна оцінка фінансового стану підприємства є беззаперечною умовою його успішного господарювання. Результати оцінки є передумовами прийняття управлінських рішень щодо функціонування як окремих напрямів господарювання, так і розвитку підприємства загалом. Своєчасна розробка та вжиття заходів, які спрямовані на поліпшення фінансового стану в довгостроковому періоді, дають змогу підприємствам збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість. Інформаційною базою аналізу фінансового стану підприємства є його фінансова звітність. Для підвищення рівня управлінських рішень необхідно постійно удосконалювати методики аналізу фінансової звітності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До теоретико-методологічних та методичних засад аналізу фінансової звітності підприємств зверталися такі науковці, як О.В. Бездари, Т.Г. Бондарева, С.Л. Демиденко, О.В. Зігрій, Н.О. Мізякіна, А.В. Озеран, О.М. Петрук, Н.Г. Слободян, Н.І. Федоронько. Наукові дослідження зазначених вчених свідчать

про неоднозначність методичних підходів до аналізу фінансової звітності підприємств, тому що вони здебільшого мають обмежену сферу застосування і переважно спрямовані на виявлення ознак банкрутства, рівня інвестиційної, приватизаційної привабливості, кредитоспроможності. Тому сьогодні виникає нагальна потреба вдосконалення наявних методик аналізу фінансової звітності підприємства. Результати застосування вдосконалених методичних підходів до аналізу фінансової звітності сприяють наданню більш повної інформації щодо рівня фінансового стану підприємства, яка дає змогу прийняти якісно нові рішення зі зниження ризиків фінансово-господарської діяльності та підвищення ефективності цієї діяльності з метою забезпечення фінансового розвитку.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження поняття оцінки фінансової звітності підприємства, методологічних прийомів визначення типу фінансового стану підприємства та обґрунтування необхідності застосування комплексного інтегрального показника.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз фінансової звітності забезпечує прийняття зважених управлінських рішень користувачами звітної інформації щодо фінансового стану, результатів діяльності, інвестиційної при-

вабливості, кредитного ризику досліджуваного підприємства. Особливо це стосується зовнішніх користувачів, таких як акціонери, інвестори, постачальники, кредитори, державні наглядові органи. Необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності є аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності підприємства. Дослідження фінансової звітності дає можливість оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства, рівня його фінансової стійкості й ділової активності, а також обсягів та якості дебіторської та кредиторської заборгованості. Саме поняття «фінансовий стан» по-різному розглядається в наукових працях та чинних нині в Україні нормативних джерелах. Трактують категорії «фінансовий стан» різними авторами подано в табл. 1.

Існують різні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства. Перший підхід передбачає оцінку за одним із напрямів, наприклад за фінансовою стійкістю, діловою активністю, платоспроможністю та ліквідністю, грошовими потоками, майновим станом. Під час використання зазначених показників виникають недоліки в об'єктивній оцінці фінансового стану залежно від впливу чинників ринково-кон'юнктурного характеру.

Другий підхід – комплексна оцінка показників,

яка всебічно охоплює стан та розвиток фінансово-господарської діяльності підприємства. Проведення комплексної оцінки фінансового стану передбачає визначення економічного потенціалу підприємства та дає можливість забезпечення ідентифікації його місця в економічному середовищі, що є надзвичайно актуальним для сьогодення. Комплексна оцінка передбачає поступовий перехід від одиничних показників до підсумкових оцінок вищого рівня до найвищого рівня ієрархії. За підсумковими оцінками характеризуються

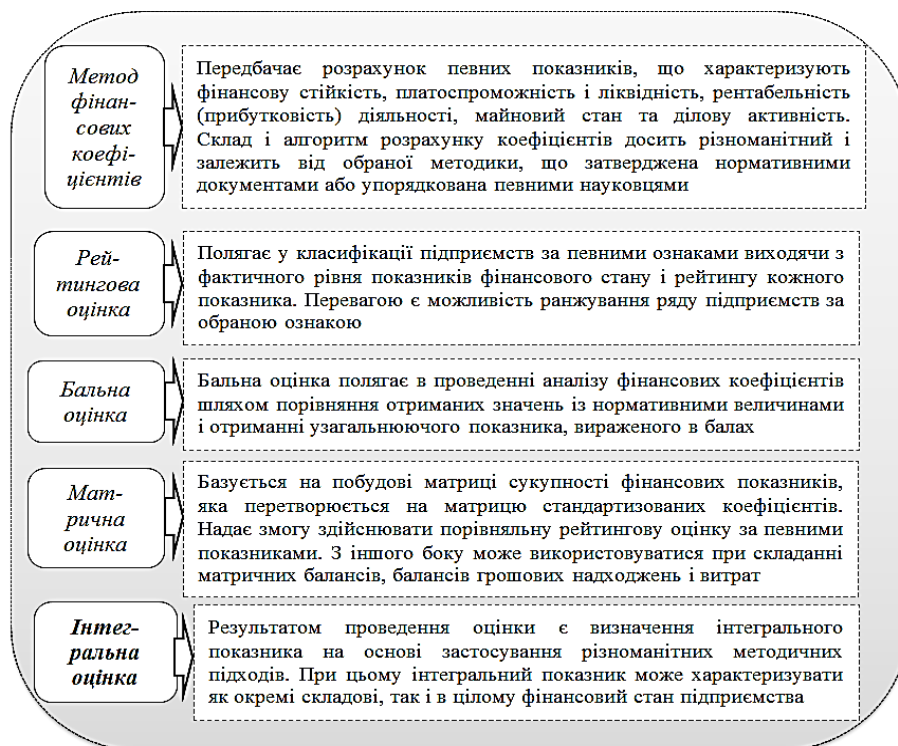

Рис. 1. Методики комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Джерело: розроблено автором

Таблиця 1

Тлумачення категорії «фінансовий стан підприємства»

Автори, джерело	Тлумачення поняття
А.М. Поддєрьогін [7, с. 282-283]	Комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів та характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
О.І. Павленко [6, с. 75]	Реальна (на фіксований момент часу) та потенційна фінансова спроможність підприємства.
Г.В. Савицька [8, с. 409]	Спроможність фінансувати свою діяльність, тобто характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, фінансовими взаємовідносинами з іншими фізичними та юридичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.
В.М. Корженевська [3]	Результат діяльності, який виражає фінансову конкурентоспроможність підприємства, тобто кредитоспроможність, платоспроможність, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами; він характеризується розміром засобів підприємства, їх розміщенням і джерелами.
І.О. Бланк [1, с. 476]	Рівень збалансованості окремих елементів активів і пасивів підприємства, а також рівень ефективності їх використання.
М.Н. Крейніна [4, с. 11]	Показник економічної діяльності підприємства, що характеризує його ділову активність і надійність.

певні сторони діяльності підприємства. За комплексною оцінкою характеризуються результати діяльності підприємства загалом, зокрема його фінансовий стан.

Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства застосовуються різні методики оцінки. Узагальнюючи погляди науковців, які займалися дослідженням цього питання, визначимо, що найпоширенішими методиками комплексної оцінки фінансового стану підприємства є метод фінансових коефіцієнтів, рейтингова оцінка, бальна оцінка, матрична оцінка, інтегральна оцінка. Характеристика кожної методики наведена на рис. 1.

На наш погляд, найбільшу увагу заслуговує визначення типу фінансового стану підприємства за комплексним інтегральним показником фінансової звітності. Слід зауважити, що перевагами застосування цієї методики аналізу є її методологічна прозорість. Перелік показників, які використовуються в розрахунках інтегрального показника є цінним для оперативного управління та контролю підприємства, тому що він дає змогу виявляти слабкі місця в діяльності підприємства і вчасно вживати необхідних заходів. Хоча узагальненої методики визначення фінансового стану підприємства шляхом інтегральної оцінки фінансової звітності не існує, низка вітчизняних

методик визначення фінансового стану підприємства шляхом інтегральної оцінки фінансової звітності не існує, низка вітчизняних

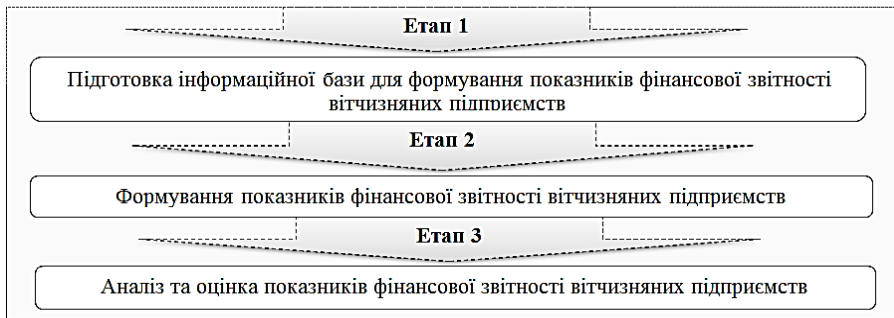

Рис. 2. Етапи проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства шляхом інтегральної оцінки фінансової звітності

Джерело: розроблено автором

Таблиця 2

Показники фінансової звітності вітчизняних підприємств

Показник	Формула для розрахунку	Умовні позначення
Група I. Показники майнового стану		
Коефіцієнт зносу основних засобів ($K_{зоз}$)	$ЗОЗ/ПВОЗ$	ЗОЗ – знос основних засобів; ПВОЗ – первісна вартість основних засобів
Коефіцієнт оновлення основних засобів ($K_{ооз}$)	$(ПВ_{ОЗ}^{ФАКТ} - ПВ_{ОЗ}^{БАЗ}) / ПВ_{ОЗ}^{БАЗ}$	
Група II. Показники ліквідності		
Коефіцієнт покриття ($K_{п}$)	$ОА/ПЗ$	ОА – оборотні активи;
Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$)	$ША/ПЗ$	ША – швидко реалізовані активи;
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	$НЛА/ПЗ$	НЛА – найбільш ліквідні активи; ПЗ – поточні зобов'язання
Група III. Показники фінансової незалежності		
Коефіцієнт фінансування ($K_{ф}$)	$ПК/ВК$	ПК – позиковий капітал;
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами ($K_{звк}$)	$ЧОК/ОА$	ВК – власний капітал;
Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{мвк}$)	$ЧОК/ВК$	ЧОК – чистий оборотний капітал
Група IV. Показники ділової активності		
Коефіцієнт оборотності активів ($K_{оа}$)	$ЧДР/А$	ЧДР – чистий дохід від реалізації продукції;
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ($K_{окз}$)	$ЧДР/КЗ$	А – активи;
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ($K_{одз}$)	$ЧДР/ДЗ$	КЗ – кредиторська заборгованість;
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів ($K_{омз}$)	$ЧДР/З$	ДЗ – дебіторська заборгованість;
Коефіцієнт оборотності основних засобів ($K_{ооз}$)	$ЧДР/ОЗ$	З – запаси;
Коефіцієнт оборотності власного капіталу ($K_{овк}$)	$ЧДР/ВК$	ОЗ – основні засоби
Група V. Показники рентабельності		
Коефіцієнт рентабельності активів (P_a)	$ЧП/А$	ЧП – чистий прибуток;
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу ($P_{вк}$)	$ЧП/ВК$	СП – собівартість продукції
Коефіцієнт рентабельності діяльності (P_d)	$ЧП/ЧДР$	
Коефіцієнт рентабельності продукції (P_n)	$ЧП/СП$	

Джерело: розроблено автором на основі джерела [2]

науковців [2; 5; 9] розглядає етапи проведення зазначеного аналізу таким чином (рис. 2).

Розглянемо детальніше кожний з етапів аналізу.

Перший етап. Фінансова звітність підприємства є комплексом показників, які мають між собою логічний та інформаційний взаємозв'язок. Логічний взаємозв'язок відбивається у взаємному доповненні та взаємній кореспонденції розділів та статей звітних форм. Регулярно сформована на підприємствах стандартна звітність дає можливість оперативно проводити аналіз без необхідності в пошуку додаткової інформації. Для аналізу фінансової звітності підприємства щодо інформаційної бази достатньо форми 1 «Звіт про фінансовий стан» та форми 2 «Звіт про фінансові результати». Зазначимо, що до показників фінансової звітності підприємства, які комплексно можуть характеризувати його фінансово-господарську діяльність, варто віднести показники майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності, рентабельності (табл. 2).

Другий етап. За методом сум розраховуємо інтегральні показники фінансової звітності підприємства, а саме показники майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності та рентабельності [12, с. 210]. Метод сум полягає в розрахунку загального інтегрального показника як суми його фактичних значень, виражених в абсолютних або відносних величинах. Для підсумовування абсолютних показників застосовують таку формулу:

$$P_i = \sum_{j=1}^n x_{ij}, \quad (1)$$

де x_i – значення i -го показника на j -у об'єкті, $i = 1, 2, \dots, n$.

Автор статті погоджується з думками О.С. Дубинської та інших науковців, що саме цей метод є найбільш ефективним для розрахунку інтегрального показника. Це можна пояснити тим, що показники фінансової звітності підприємства, які входять у кожну аналітичну групу, є рівнозначними між собою та мають однакові одиниці вимірювання [10, с. 210]. Рекомендованими нормативними значеннями для інтегрального показника майнового стану є 2; ліквідності – 5; фінансової незалежності – 4; ділової активності – 12, рентабельності – 4 [10, с. 210].

Третій етап. Розраховуються коефіцієнти вагомості інтегральних показників фінансової звітності підприємства за допомогою експертного оцінювання. Для цього було застосовано метод аналізу ієрархій, який є найбільш доречним серед сучасних методів експертних оцінок, оскільки дає змогу не тільки проранжувати методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства, але й перевірити локальні та глобальні пріоритети експертів щодо узгодженості між собою [8, с. 384].

Для визначення коефіцієнтів вагомості інтегральних показників фінансової звітності підприємства складається матриця попарних порівнянь з урахуванням того, що, згідно з методом аналізу ієрархій, для отримання достовірних результатів опитування кількість експертів не повинна перевищувати 7 ± 2 (табл. 3).

Таблиця 3

Матриця попарних порівнянь коефіцієнтів вагомості інтегральних показників фінансової звітності підприємства [2, с. 660]

Інтегральний показник	Інтегральний показник					Вектор	Ранг
	майнового стану	ліквідності	фінансової незалежності	ділової активності	рентабельності		
майнового стану	1	1/3	1/5	1/7	1/9	0,04	5
ліквідності	3	1	1/3	1/5	1/9	0,06	4
фінансової незалежності	5	3	1	1/3	1/5	0,13	3
ділової активності	7	5	3	1	1/3	0,26	2
Рентабельності	9	7	5	3	1	0,51	1
Індекс узгодженості	0,06						

Відношення узгодженості пріоритетів експертів до коефіцієнтів вагомості інтегральних показників фінансової звітності вітчизняних підприємств перебуває в нормативному інтервалі та становить 0,06, тобто від 0 до 0,2 [2, с. 659]. З табл. 3 інтегральним показникам фінансової звітності підприємства призначені такі ранги згідно з убубанням їх значимості:

1 ранг – інтегральному показнику рентабельності ($I_{\text{рентабельності}}$);

2 ранг – інтегральному показнику ділової активності ($I_{\text{ділової активності}}$);

3 ранг – інтегральному показнику фінансової незалежності ($I_{\text{фінансової незалежності}}$);

4 ранг – інтегральному показнику ліквідності ($I_{\text{ліквідності}}$);

5 ранг – інтегральному показнику майнового стану ($I_{\text{майнового стану}}$).

Розрахунок комплексного інтегрального показника фінансової звітності підприємства рекомендовано проводити за модифікованим методом сум [10, с. 124], тому що показники майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності та рентабельності не рівнозначні між собою.

$$K\Phi Z^{\text{факт}} = \frac{\sum_{i=1}^n w_i \frac{I_i^{\text{факт}}}{I_i^{\text{норм}}}}{\sum_{i=1}^n w_i}, \quad (2)$$

де $K\Phi Z^{факт}$ – комплексний інтегральний показник фінансової звітності підприємства;

$I_i^{факт}$ – фактичне значення інтегрального показника за кожною групою;

$I_i^{норм}$ – нормативне значення інтегрального показника за кожною групою;

w_i – рівень вагомості інтегрального показника кожної групи.

$$i \in [1; n]. \quad (3)$$

Оскільки $\sum_{i=1}^n w_i = 1$, тоді

$$K\Phi Z^{факт} = \sum_{i=1}^n w_i \frac{I_i^{факт}}{I_i^{норм}}. \quad (4)$$

За рекомендаціями розробників методики тип фінансового стану підприємства визначається за такими значеннями комплексного інтегрального показника фінансової звітності підприємства:

– якщо $K\Phi Z^{факт} \geq 6,13$, то підприємство вважається фінансово стійким, фінансово стабільним та фінансово безпечним;

– якщо $K\Phi Z^{факт} < 6,13$, то підприємство вважається фінансово нестійким, фінансово нестабільним та фінансово небезпечним [2, с. 650].

Апробацію методики визначення типу фінансового стану підприємства за комплексним інтегральним показником фінансової звітності проведемо за даними звітності ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза». В табл. 4 наведено результати розрахунків інтегральних показників майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності та рентабельності підприємства за 2016 рік.

$$K\Phi Z^{факт} = 0,04 \cdot 1/2 + 0,06 \cdot 1,67/5 + 0,13 \cdot 4,04/4 + 0,26 \cdot 40,9/12 + 0,51 \cdot 0,79/4 = 1,16.$$

Таким чином, з дослідження видно, що за даними розрахунку комплексного інтегрального показника фінансової звітності ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза» за 2016 рік підприємство вважається фінансово нестійким, фінансово нестабільним та фінансово небезпечним. Керівництву підприємства необхідно негайно вжити низку заходів щодо підвищення прибутковості підприємства, зниження залежності від позикового капіталу та прискорення оборотності активів підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Зазначимо, що під час оцінювання фінансового стану підприємства за даними фінансової звітності доцільно не тільки використовувати традиційні методи та способи його аналізу та діагностування, але й проводити комплексну оцінку фінансового стану підприємств посідає чільне місце у фінансовому аналізі. Використання такої методики забезпечує об'єктивну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства та спонукає керівництво на пошук резервів підвищення ефективності діяльності. У статті на практичному матеріалі апробовано запропонований низкою вітчизняних науковців методичний підхід до аналізу фінансової звітності підприємств. Відмінними рисами цього підходу від наявних є врахування вагомості фінансових показників, а саме показників майнового положення, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності, рентабельності; з'ясування того, у скільки разів фактичне значення фінансового показника є більшим або меншим за нормативне. Цей вид аналізу, який створює можливості для проведення як ретроспективного, так і перспективного оцінювання фінансового стану підприємства, дає змогу вирішити такі проблеми, як залучення фінансових

Таблиця 4

Дані розрахунків інтегральних показників майнового стану, ліквідності, фінансової незалежності, ділової активності та рентабельності ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза» за 2016 рік

Показники майнового стану		Показники ліквідності		Показники фінансової незалежності		Показники ділової активності		Показники рентабельності	
Показник	значення	показник	значення	показник	значення	показник	значення	показник	значення
$K_{зоз}$	0,44	K_p	1,18	$K_{ф}$	3,8	$K_{оа}$	3,6	R_a	0,03
$K_{ооз}$	0,56	$K_{шл}$	0,4	$K_{звк}$	0,04	$K_{окз}$	14,4	$R_{вк}$	0,14
$I_{мс}^{факт}$	1,0	$K_{ал}$	0,09	$K_{мвк}$	0,2	$K_{одз}$	7,9	R_d	0,02
$I_{мс}^{норм}$	2,0	$I_{лік}^{факт}$	1,67	$I_{фін. нез.}^{факт}$	4,04	$K_{омз}$	2,4	R_p	0,6
		$I_{лік}^{норм}$	5	$I_{фін. нез.}^{норм}$	4,0	$K_{ооз}$	1,3	$I_{рент}^{факт}$	0,79
						$K_{овк}$	11,3	$I_{рент}^{норм}$	4,0
						$I_{діл. акт.}^{факт}$	40,9		
						$I_{діл. акт.}^{норм}$	12		

Джерело: розроблено автором на основі джерела [11]

ресурсів; пошук високорентабельних проектів; оцінювання надійності партнерів та доцільності інвестування; оптимізація фінансової діяльності підприємства; комплексне фінансове оздоровлення суб'єкта господарювання.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі вважаємо розробку механізму аналізу фінансової звітності вітчизняних підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бланк И.А. Управление финансовыми ресурсами. Москва: Омега-Л, ООО «Эльга», 2011. 768 с.
2. Дубинська О.С. Методичний підхід до аналізу фінансової звітності вітчизняних підприємств. Молодий вчений. 2017. № 4 (44). С. 658-661.
3. Корженевська В.М. Роль та значення фінансової стійкості в забезпеченні стабільного розвитку підприємства. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2010_6/files.
4. Крейнина М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности акционерных обществ в промышленности, строительстве и торговле. Москва: Дело и сервис, 2010. 256 с.
5. Орехова К.В. Оцінювання фінансової безпеки підприємства: методичний аспект. Комунальне господарство міст: науково-технічний збірник. Вип. 108. Серія: Економічні науки. Київ: Техніка, 2013. С. 368-376.
6. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства. Бізнес-навігатор. 2010. № 2 (19). С. 72-78.
7. Поддєрьогін А.М., Буряк Л.Д., Нам Г.Г., Павліковський А.М. та ін. Фінанси підприємств: підручник / А.М. Поддєрьогін (наук. ред.). 7-ме вид., перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2008. 552 с.
8. Савицкая Г.В. Экономический анализ: учебник. 14-е изд., перераб. и доп. Москва: НИЦ ИНФРА-М, 2013. 649 с.
9. Слободян Н.Г., Безверха М.В., Пушкарьова М.В. Аналіз фінансової звітності: управлінський аспект. Міжнародний науковий журнал. 2016. № 5 (3). С. 67-71. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_5\(3\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_5(3)_20).
10. Reizinger-Ducsai A. Bankruptcy prediction and financial statements. The reliability of a financial statement for the purpose of modeling. Research Papers of the Wroclaw University of Economics. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wroclawiu. 2016. Issue 441. P. 202-213.
11. Smida. URL: <http://smida.gov.ua>.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕТАПІВ АУДИТУ ПОДАТКІВ І ПЛАТЕЖІВ THE GENERAL CHARACTERISTICS OF STAGES OF AUDIT OF TAXES AND PAYMENTS

У статті висвітлено роль та необхідність здійснення аудиту податкових платежів. Систематизовано фактори планування податків і зборів. Проведено ідентифікацію та характеристику основних етапів аудиту податків і платежів. Доведено, що формування аудиторського висновку має враховувати комплексне та відповідальне ставлення до вирішення намічених цілей на кожному етапі аудиту податків і зборів.

Ключові слова: аудит податків, бухгалтерський облік, податки, збори, перевірка, фінансовий результат, аудиторський звіт.

В статье освещены роль и необходимость осуществления аудита налоговых платежей. Систематизированы факторы планирования налогов и сборов. Проведены идентификация и характеристика основных этапов аудита налогов и платежей.

Доказано, что формирование аудиторского заключения должно учитывать комплексное и ответственное отношение к решению намеченных целей на каждом этапе аудита налогов и сборов.

Ключевые слова: аудит налогов, бухгалтерский учет, налоги, сборы, проверка, финансовый результат, аудиторский отчет.

The article highlights the role and necessity of the audit of tax payments. The tax planning factors are systematized. The identification and description of the main stages of the audit of taxes and payments has been carried out. It is proved that the formation of the auditor's report should take into account the complex and responsible attitude to the decision of the goals at each stage of the audit of taxes and fees.

Key words: tax audit, accounting, taxes, fees, inspection, financial results, audit report.

УДК 657.631

Зінкевич А.В.

аспірант кафедри обліку в державному секторі економіки та сфері послуг Тернопільський національний економічний університет

Постановка проблеми. Динамізм розвитку фінансових процесів за умов глобалізаційних викликів вимагає від суб'єктів господарювання посилення ролі оптимізації нарахування та сплати податкових платежів. Будь-який вид підприємницької діяльності потребує особливої уваги до процесів нарахування, декларування та сплати

податків і зборів. Від правильності ведення таких дій залежить кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. Європейський підхід декламує залучення до процедур ефективної реалізації облікової та податкової політики підприємства висококваліфікованих фахівців, якими можуть бути незалежні аудитори, консультанти,